

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.6. Concio fiat in templo magni Domini habitaculo, qui solus perfectè potest in voluntate libera operari: licet aliquando congruè in locis publicis concio habeatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

§ 6. Concio fiat in templo magni Domini habitaculo, qui solus perfecte potest in voluntate libera operari: licet aliquando congruè in loci publico concio habeatur.

I. Admirandum est hoc Dei epithetum, quo à Salomone cognominatur. Dominus magnus. Qui secutus fuit in hoc patrem suum regium prophetam: qui hoc eum vocabulo pre-nominata: Deus magnus Dominus. Hoc Deo nomen proprie convenit, esse magnum Dominum, & unum eorum, quo maxime eius magnitudo declaratur, & diuina illi conuenit proprietate: hoc est non quia Dñs est terre, elementorum, colorum, solis, Lunæ, siderum, sed ea potissimum ratione, quia Dominus est cordis humani & liberi, eius motuum, imo eiusdem libertatis ac voluntatis liberæ & rationalis. Hoc dominium proprium est, solique conuenit Deo: non enim hoc gaudent, nec inferri possunt supremi terre Monachi, nec inferri demones, nec colorum Angeli, nec aliqua creatura, quantalibet potestate supereminet liberam potest penetrare voluntatem, nec manum mittere, ut efficaciter cohibeat, quatenus de illa agat, prout sibi placuerit.

II. Ad trutinam retorat D. Ambros. litteras, quas magnus ille Monarcha Alexander Magnus scripsit philosopho Gymnosophista Indorum nomine Calano quem vt vnum de Gentilium sapientioribus non comparandis efficit laudibus: illaque citat Plutarchus in vita Alexandri Magni. Cum Alexander Magnus tanti viri notitiam habuisset, erocauit eum in Græciam ad obsequium suum, illique vt famularetur. Respondit illi philosophus vili me habes, dum me acertis in Græciam, si tibi persuaseris, quod eo vique me coges, vt quod noli, hoc faciam. Qua maiore laude dignum Græciam petere potes si possim cogi facere, quod nolo. Deinde epistolam illi scribit in hæc verba. Amici persuadem tibi manus & necessitatem inferre Indorum philosophis. Corpora transieres de loco ad locum; animis non magis coges facere, quod nolunt, quam saxa & ligna vocem emittere: maximum ignis viuentibus corporibus dolorem gignit, & corruptionem: super hanc nossumus, viuis enim exurimur: non est Rex atque Princeps, qui extorqueat à nobis facere, quod non posuimus, &c. Hoc dixit, hoc scripsit, (vt habet Ambros.) ille philosophus, & tanquam sapientissimè dictum ab omnibus celebratur.

III. Calani philosophi relictum Alexandro. Nec de his tantum gloriamur cum D. Ambrosio, quos natura viros edidit fortiores, sed puellas proferimus teneras, adolescentiores, natura fragiles, contra quas licet tota minor creata conspirant immanitas, nec puncto quidem eorum constantem valuit dimouere voluntatem. Quid Theclam, quid Agnem, quid Pelagiam loquar? que tanquam nobilia vita luminis pallantes, ad mortem quasi ad immortalitatem stitauerunt. Inter leones virgo exultauit, & prodeus bestiam expectauit intrepida. Pro meritis expendit vt nobilissimæ, ita pusillimæ virginis Pelagie non

Præclara verba, sed verba. Sed hoc operibus Evangelici nostri confirmat inuidiosissimi Martyres contra quos si premi licet obis Moarchæ totam suam exercuerint potentiam visque impenderint, corpora quidem cruciare poterunt, dilauate, exurere, de vino ad alteram trahere carcerem pro impia sua voluntate, non hoc tamen poterunt, vt vel atomum in eorum libera voluntate operarentur: quanto nâque diuina scilicet gratia corroborante) durior increfuit violentia tyrannorum, tanto Martyrum animus prebatur esse constantior.

Notatu digna (cum Diuo Ambrosio) sunt illa Philosphi Calani verba: Nos vni exurimur neque est Rex aut Princeps, qui extorqueat à nobis facere, quod non posuimus. Verum hæc vltra verba non processerunt, sed operibus hæc impleuerunt Martyres nobilissimi, quibus animi sui robur prepalam testati sunt, quò Philosophis & Indorum Gymnosophistis palmam eripuerunt. Et vt nostra cum Indorum Gymnosophistis conferamus, quod ille verbi gloriatus est, Sanctus Laurentius factus probauit, vt vnius exureretur, & flammis superstes diceret: versa & manduca. Quid effectus portentum illud immanitatis Valeriani in nobilissimo illo Leuita Laurentio, vt eius vim inferret voluntati? Subijcere datum est ei corpus ignibus: stetit attamen voluntas eius ita inflexibilis, vt verba, quibus exspirauit, apprime contestantur: iam ex vna parte flamma corpus exedit in alteram conuertere carnifex, vt ex integro assatum insatiabilis tua semina depascatur. Idem liquet in fortissimis illis Machabæis adolescentibus: cum enim tam horrendis illos Rex impiissimus cruciatibus ad suam allicere conaretur voluntatem, vt auditu solo terrentur, ignium, sanguinum, collarum, cultorum, gladiorum tormenta crudelissima, semper inuictam cordis sui manifestarunt nobilitatem, & voluntatem nulli creatæ potestati subijciendam.

Nec de his tantum gloriamur cum D. Ambrosio, quos natura viros edidit fortiores, sed puellas proferimus teneras, adolescentiores, natura fragiles, contra quas licet tota minor creata conspirant immanitas, nec puncto quidem eorum constantem valuit dimouere voluntatem. Quid Theclam, quid Agnem, quid Pelagiam loquar? que tanquam nobilia vita luminis pallantes, ad mortem quasi ad immortalitatem stitauerunt. Inter leones virgo exultauit, & prodeus bestiam expectauit intrepida. Pro meritis expendit vt nobilissimæ, ita pusillimæ virginis Pelagie non

IV. Hæc verba opere martyres impleuerunt. D. Ambrosio. Te. 5. V. Et quod miris, etiam virgines. D. Ambrosio. T. 5.

15
3f.47.1.
Dei in cor
da libera
domini
supremi
est.
Hoc
Reges
non
gaudent.
D. Ambrosio.
L. 2. Ep.
7. To. 5.
Calani
philosophi
relictum
Alexandro.

non

VI.
Deus
folus
cordis
noſtri
Domi-
nus.

non euincendam animi voluntatem : quæ gigan-
tibus ac tortoribus circumdata tam tormen-
tis examinanda, feruido ac imperioſo ore ſic ait:
Volens morior: libertatem vobis auferet, nemo capi-
ſuam videbit liberam fidem, quod ſeruum eſt, hic
manebis nullus in veſtris debuit. En tibi (digito
monſtrat D. Ambroſ.) voluntatis libertatem aſ-
ſertum operibus, melius quam in ambibus Calani
Philoſophi deciamationibus: ludubium enim ar-
bitror nullam creatam eſſe potentiam, quæ do-
minium ac poteſtatem in cor hominis liberum
ac voluntatem exerceat ſolus Deus eſt, quem
Dominum eius credimus abſolutum, qui vt talis
agere poteſt de illa, & cum illa, totum, quan-
tum, & qua ratione placuerit, item efficaci-
ter illam mouere, eam prædeterminando (modus
L. 1. ſent. hic eſt loquendi Doctores Angelici qui mate-
ria hanc eminenter penetrat) & vt prima cauſa
determinans, ita tamen vt nec in minimo ei ſ
dero get libertati, aut illam inferat vim volun-
tati.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

L. 1. ſent.

Hoc eſt, ita hoc eſt, Dominum eſſe magnum,
& ſperius hoc tibi demonſtro. Tanto clarior eſt
Dominus alicuius: & agnitione, quanto illuſtrior
eſt eorum, in quæ dominatur, excellentia. No-
cellentia, bilior Dominus eſt, qui poteſtatem habet in oues
& boues, quam ille qui in pullos & gallinas. Il-
luſtrior ille, qui conſpicitur vni, præ eſt ciuitati
quam ille qui domui ruſtica pauperula. Emi-
nentior ille, qui integram poſſidet Prouinciam,
quam ille, qui vni ſolummodo imperat ciuitati.
Hic omnes præcurreter qui dominaretur aëti,
cælo, ſtellis, ſoli, lunæ, ac eius influentijs, eos
qui cunctis etiam terræ pollerent dominijs.
Quid eſt, obſecro, ſupremum in natura om-
nium, quæ Deus creauit, & create poteſt libera
voluntas creaturæ rationalis. Et ratio ea eſt: quia
tanto quid eſt excellentius, quanto eſt Domino
noſtro Deoque ſimilius. Illi verò in ſota natura,
nihil ipſa libera voluntate poteſt adferri ſimilium:
etenim quia cum illa hominem creauit, dictus
eſt & dicitur homo ad Dei imaginem & ſimili-
tudinem creatus eſſe, ſicut ex doctrina D. Da-
maſceni probat Theologia Princeps D. Thom.
Talis eſt autem huius liberæ voluntatis eminen-
tia, vt nec ipſe Deus noſter tota ſua omni-
potentia, vim illi inferre poſſit, non illam cogere,
non efficere, vt hoc, quod vult, velit, vt euiden-
ter probat præfatus Doctores Angelicus. In omni
nis omnium creatura que ſub ſole mundi vanitatibus occupatur
creatura (credit D. Bernard.) nihil humans corde ſubli-
mius, nihil nobilitius, nihil Deo ſimilius reperitur.
hilimum. Vnde maxima Domini cellitudo, quam Deus

in omnem habet naturam, ea eſt, quam poſſidet D. Bern.
in liberam voluntatem, quia abſque eo quod il-
lam deſtruat, vel punctum ſiue atomum de eius
adimat libertate, operatur in ea totum & totali-
ter, quomodo, & quando, eoque modo quo li-
berit, non ſolum vim non inferendo eius liber-
tati, ſed inſuper illam perficiendo: eſt itaque
hoc grande dominium, & hic eſt Dominus ille
magnus, qui hoc dominio gloriatur.

sumnis libera, non possit, si sit in peccato, seip-
sam efficaciter mouere, vt illud delectat, ab co-
que conuersa refurgat, si Deus ipse sui præcel-
lencia dominij ac potestatis illam non moueat.
Hæc est gloria Dei qua peccator indiget. Et li-
quidò patet in ipso Paulo qui dum proficiscere-
tur, adhuc Saulus, in Christum vt leo rugiens
totus malitiæ suæ furij agitur vt Christianos
persequeretur, eius liberæ voluntati Christus
manus iniicit, & illam non cogens, non vim
adferens, ita in oppositum retorquet, & torquet,
& subiicit vt illi dicat: *Domine quid me vis face-
re?* Hanc exponit D. Ambrosius, illud, quod vidit
D. Ioannes in Apocalypsi, nempe Dominum
hunc in vestimento sicut scriptum circumferre:
*Ap. 19. 16. Rex regum & Dominus dominantium: Quia hu-
ius Domini vestis, qua induitur, homines sunt.*
*Isa. 49. 18. Vtuo ego dicit Dominus, quia his omnibus, velut
ornamento vestieris. Eius principale regnum ac
dominium in hoc declaratur, vt Dominus sit
hominum liberorum, eorumque voluntatum li-
beratum.*

Al. 6. 9.
Ap. 19. 16.
Isa. 49. 18.
1. 2. locis
sua.

Hinc concludit, quàm verè dixerit ac doctri-
nit magnus ille philosophus, & maior Theo-
logus Angelicus doctor noster D. Thom. (val-
de conformiter illi præclaræ philosophiæ, quam
doctri- eius antesignanus Aristoteles agens de
efficacia & actiuitate, nimæ causæ, quæ cæte-
ras mouet efficaciter, & vnamquamque secun-
dum suam naturam: necessarias vt necess. rito o-
petentur, liberat vt libere) quòd Deus absolute
non esset magnus Dominus voluntatis, si tantum
posset in ea agere & operari, illam rogans, vel
illi persuadens, vel intellectum representans id
quod querit tempus & opportunitatem exspe-
ctans, qua se homo ad volendum inclinaret: hoc
enim agit Orator Rhetoricus, & qui persuasiva
pollet eloquentia, sicut boni Angeli, ad bonum,
& ad malum cæcòlamones. Angustum foret
hoc Dominum, & Deus, magnus non esset Do-
minus, nec perfectò pleo- que potiretur in cor &
voluntatem dominio, si cum illa tantum quan-
tum, quomodo & quando sibi placeret, agere
non posset: ita vt optimè dicat Apostolus. *Cum
Gal. 1. 15. autem placuit ei, qui me segregauit &c. Et alio lo-
co verba quæ ponderat D. Thom. Ipse est qui o-
peratur in vobis & velle, & perficere, de quibus
latius inferius. Itaque quod prædicator operetur
1. p. 2. 23.
4. 1.
Post. 2. 13.
in auditorio, efficaciter eorum illuminet intel-
lectum quatenus diuina capiant mysteria, volun-
tatem inflammet vt malum exerceatur, & bo-
num diligant, principaliter pendet à conuersu &
fauore illius magni Domini: ipse namque est,
*Hieron. Bap. de Lazara, Tom. III.**

qui efficaciter operatur, qua ratione, quo tem-
pore, quo modo libuerit in intellectu & volun-
tate. Quocirca quantumlibet prædicator, & si Dei con-
cum Salomone de sapientia, cum Cicerone & curfus est
Demosthene de eloquentia, quinimo cum ipso necesse
D. Paulo de verborum concinnitate deceret, rursus ad
dicat, declaret, exhortetur, se fatiget, mirabilia cordis
proferat, & verbis operetur exterius, nihil pro-
ficiet, nihil efficiet, nisi Deus interius in corde
operetur efficaciter, illud emolens, suaque com-
mouens diuina gratiâ, cœlestique luce mirabili-
ter illuminans.

Hoc ipse Deus dixit Iob vt testatur D. Greg.
*Quis dedit vehementissimo imbrì cursum, & viam Lib. 29.
sonantis tonitrui, vt plueret super terram absque More. c. 15.
homine in deserto, &c. vt implet in iniuriam, & de- Job. 38. 25
solatam, & produceret herbas virentes. Expendo XIV.
verbum illud: cursum, quòd significat: quis de- Explicat
dit vehementissimo imbrì cursum, quem nubes tur simi-
dimittunt, & decidat, vt terram penetret arti- litudine
dam & incultam, totam ciueticiam seu areno- pluuiæ.
sam, illaque producat flores, herbas, quæ ascen-
dant & crescant in arundines, spicalque profes-
sant, frumento fecundissimas? Potest etenim
nubes pluuiam effundere, terreque madeface-
re superficiem, verum quòd eam peruat, fac-
ciudet, eique incorporetur, fructusque proger-
minet: hoc nubes minime facit, ipsa namque
demittens aquas, nihil potest ultra, sed hoc
Deus perficit, qui in terræ visceribus operatur,
& ingressum aquæ ad telluris intima disponit.
Hanc metaphoram, vt diximus, imitatus est
Apostolus: *Neque qui plantat est aliquid, neque qui* 1. Cor. 3. 7
*rigat &c. Et eo sensu illud interpretatur D. Aug. D. Aug.
Forissecus, vt operari possint plantare. & riga- Tra. 29. in
re, sed Dei est incrementum dare. Et ipse D. Gre- Ioannem.
gor. perpendit illa eiusdem Apostoli verba: O. Tom. 9.
rationi instate vigilantes in eam in gratiarum actio- Li. 29.
ne, orantes simul & pro nobis vt Deus aperiat o- Mora. 16.
stium Euarig. li. ad loquendam mysterium Christi. C. Ios. 4. 7.*
Aperiat Deus ostium verbo Dei, vt cor perua-
dat, intellectum illuminet, attrahat moueatque
voluntatem. Ipse etenim est, qui clauem huius
habet propugnaculi: *Sauitatis & verus, qui habet
clauem David, qui aperit, & nemo claudit, claudit &
nemo aperit. Prædicare potest Moyses verbis ac Apoc. 3. 7
miraculis: si verò Deus clauem non apponat, si
cor non aperiat, clausum remanebit, ita vt nec
gutta quidem illius pluuiæ illi ad penetret. Clau-
det oculos vestros, at per Hiam: & per ipsum Isa. 29. 10
Moysen: Vos vidistis vniuersa signa, & porten- Deut. 29.
ta, & non dedit vobis Dominus cor intelligens,
& oculos videntes, &c. Hinc est, quòd docente
Y D. Aug.**

1. Cor. 3. 7
D. Aug.
Tra. 29. in
Ioannem.
Tom. 9.
Li. 29.
Mora. 16.
C. Ios. 4. 7.

XV. Prædicator prius cret. D. Avg. L. 4. de doctr. Confess. c. 12. §. 20. To. 3.

Esther. 11. 13.

D. Avg. To. 3.

D. Avg. Tom. 3.

Ho. 23. N. 40.

XVI. Exhortatio fit in templo. L. 4. de off. c. 71.

D. August. Concionator iam prædicaturus, primo recurrere debeat ad Deum, orando, illumque rogando, ut verbis, quæ exterius ipse auribus ingerit audientium, suam superaddat iungatque gratiam, quæ in corde intus operetur. Ad Deum tenet animam sitientem ut evadit quod bibirit vel quod impleverit fuitat. Cum enim de una quaque re multa sunt, quæ dicuntur, & multi modi, quibus dicantur, alijs qui hæc sciunt quis non, quod ad præsens tempus, vel nobis dicere, vel per nos expediat audiri, nisi qui corda omnium videt? Et quis sciat ut quod oportet, & quemadmodum oportet dicatur a nobis nisi in cuius manu sumus nos, & sermones nostri.

Deinde renouit petitionem, Sanctissimæ Esther, quæ Regi Assuro locutura, eiusque efficacius perimotura primo Deum in oratione consuluit. Oret concionator, ut Deus sermonem bonum det in os eius si enim, regina oravit Esther pro sua gentis temporanea salute, locutura apud Regem: ut in os eius sermonem congruentem daret: quanto magis orare debet, ut tale munus accipiat, qui pro æterna hominum salute in verbo & doctrina laborat? Verba sibi Esther assumat: Da mihi fiduciam Domine, Rex deorum & universa potestati, tribue sermonem compositum in ore meo in conspectu leonis, & transfer cor illius. Sic. Pependit patiens, quod iuxta Rhetoricæ regulas ac instituta ita præcedere conarique debeat Ecclesiastes, Docere, delectare, & scelerere. Doctrinae necessarius est, delectare suavis, ut, scelerere victoriosa. Tu iudica num ad illustrem referendam de voluntate victoriam, illamque sectendam sit Dei gratia fauorque necessarius.

Ideo requiritur, ut Orator ferventer oret, divinam postulet supplex gratiam: & multo magis eam rogare debent auditores, & hanc præcedimus, quando in prologo concionis spiritus S; gratiam implosumus: & hic mos pius est, ab initio nascentis Ecclesiæ salubriter introductus ut probauimus ex D. Chrystosto. & nunc perseverat, dum eam per intercessionem Beatissimæ virginis deprecamur. Si ergo ut suum habeat effectum prædicatio, pari manu adesse debent Deus ac prædicator, iustum est ut prædicatio in templo fiat, ubi singulariter Deus assistit (inquit D. Chrystostom) & particulari residet præsentia, ubi, inquam, sua communicat donatio copiosius & in cordibus operatur efficacius, Ad concionum auditionem consue ad Ecclesiam: in qua & aures prædicatori, & cor Deo dare ad labores. Hæc est, ita hæc est optima dispositio tibi necessaria, ut tibi prædicatio sit emolu-

mento. Quinimo hinc erit quod parum vel nullum referant hodie fructum prædicatores, cum tantum sit, & tanta loquendi facultate prædicari: quia accutis aures tantum prædicatori daturus, sed cor non adfers quod Deo consignes, ut in eo operetur, imo potius illud fors omittis tu in bonis tuis, tu in ea cum inordinat affectis, tu in tua prætenione ambrosia piout confessum dicturi sumus.

Ex dictis omnibus fit illa conclusio ex æquitate requiri, ut quedam sint loca particularia, sancta, dedicata, in quibus Dei verbum proponatur, & talia constat antiquo fuisse tempore: quæ continuiter conciones habebantur tantum in templo & in synagogis, quæ ad hoc singulariter erigebantur, & ad decantandas Dei laudes, psalmos, factaque anticas. Insuper & ipse Christus omnis doctrinæ celestis instructor, ita vulgariter in locis istis prædicabat, ut Sacerdoti de doctrina sua eum interroganti, respondit: Ego semper docui in Synagoga, & in tem. Ioann. 18. pro, quo omnes Iudei conveniunt. Porro non ideo reprobandum, si quandoque conciones in locis publicis, forsque habeantur, obtemperat scilicet Licet et particulari Prælatorum aut summi Pontificis facultate cultare. Primo: quia multi peccatores tales sunt, alijs in locis necdum Dei verbum audire non querant, sed eis potius ab illo refugiant, idcirco conveniens est, care. ut Dei verbum ad illos accedat, illos intelligat, eorumque portas, vel iuste ingrediatur, ut diximus, quando de fraterna correptione egimus. Sic Deus Hieremæ præcepit, ut ad loca publica forsque frequentiora urbis Hierusalem Dei verbum propositurus accederet. Hæc dicit Dominus ad me: Vade & sta in porta filiorum populi, per quam ingrediuntur Reges Iuda, & egrediuntur, in cunctis partibus Hierusalem, & dices ad eos: Audite verbum Domini Reges Iuda & omnis Iuda, cunctique habitatores Hierusalem, qui ingrediuntur per portas istas: Hæc dicit Dominus, & c. Idem] expendit D. Hieron. notans hoc ita familiare fuisse prophetis, ut ipsi peccatores quærent illis prædicari, ut frequentius prædicarent docerentque populum in locis publicis, ubi tribunalia decreta erant, unde dicebantur, illosque vocat per prophetam Amos: Corripientes in porta, dum ait: Os habuerunt corripientem in porta: quia sicut D. Hieron. ibidem & D. Gregor. notant, maiores concursus fiebant in portis civitatis in quibus tribunalia celebrabantur.

Secundo: non expedit, ut divina sapientia minus sit salutis nostræ sollicita, ac parata, quam

17

Ioann. 18.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

10.

